

Өркөн өй

Интеллектуальной оонньуу

Верхоянской орто оскуолатын
алын сунуох учуутала
Данилова Е.С.

I түүнмэх

Суруйааччылары
төһө
билэбин ?

II түүмэх

Айымньы аата

Синнибит окуопалар, тииттэргэ оскуолка түспүт саһархай баастара, төбөлөрө быстыбыт титириктэр - ити барыта манна охсуһуу буола сылдыбытын кэпсиир.

Тимофей Сметанин.
«Снайпер саата»

Вся комната янтарным блеском
Озарена. Весёлым треском
Трещит затопленная печь
Приятно думать у лежанки.

А.С.Пушкин «Зимнее утро».

Он о чём то всё время думал и так был занят своими мыслями, что когда его спрашивали чём-нибудь, то он вздрагивал, встряхивая головой и просил повторить вопрос.

А.П.Чехов
«Мальчики»

Оҕо эрэ үгэхэ эбээт-тугу көрөр да,
барытын бултаһыан баҕарар. Онуоха
түүтүн сахсаппыта, кэннинэн чинэрийэ-
чинэрийэ, сангаран чангырҕаабыта.

Н.Якутскай “Хотой доҕоро”

Отуутугар ыкса киэһэ эрэ эргиллэн
киирбитэ. Киирээт, чуо туһаҕар быһа
ааспыта. Бастакы туһаҕар биир кус
иннэн баран, быһа тардан барбыт,
туһаҕын быһаҕаһа эрэ хаалбыт.

**Далан «Кыракый хорсун кыыс
Ньырбачаан туһунан кэпсээн»**

Идёт – по деревьям шагает,
Трещит по замёрзлой воде,
И яркое солнце играет
В косматой его бороде.

**Н.А.Некрасов «Не ветер
бушует над бором ...»**

Она улыбается своей грустной
очаровательной улыбкой, берёт
обеими руками мою голову, целует
меня в лоб и кладёт к себе на колени.

Л.Н.Толстой «Детство»

Маннай, өрт уотунуу,
хонууну салаата.

Онтон тыаба табыста
күһүн кутаата.

М.Ефимов
«Күһүн кутаата»

V түүхүмэх

Өс хоёонноро

V тҮНҮМЭХ

Тылларда таһаар

V түүхмэх

Сомоџо домохтор

Атаба сири билбэт буолла.

Олус улаханнык үөрдэ.

Айаба хам буолбат.

**Саната суох олорбот,
мэлдьи тугу эмэ кэпси сылдьар.**

**Быа быстарынан, мас тосторунан,
харах тэстэринэн.**

Мун кыраайынан, түргэнник.

Кумаар да сизэбитигэр холообот.

Кыһаллыбат, аахайбат.

Долобойгор тохтот.

Өйдөөн, болбойон иһит.

Кулгааба истэн хаалла.

Санарыллыа суохтаабы санарда.

Топшутун тобуга уйбат.

**Баайдаахпын эрэ диэн, киэбирэр,
бардамсыйар.**

Эрдиитэ суох тыыга олорто.

Албыннаата, кыһалбаба киллэрдэ

VI түүхмэх

Түргэн эппиэт

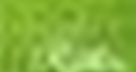
VI I түүмэх

Таабырын

Үөрэбэ суох эрээри, бары тылынан
кэпсэтэр баар үһү.

Ой дуораана

Тура – тура тангараба үнэр баар үһү.

Тыялтан мас хамсыыра.

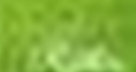
**Көмүс дьааһык аһылыннабына –
алтан сабыллар,
алтан дьааһык аһылыннабына –
көмүс дьааһык сабыллар.**

Күн , ый

Уон икки хостоох,
Хонун аайы отуттуу түннүктээх,
Түннүгүн аайы 24 лиистээх
Симбиирскэй дьииэ баар үһү.

Сыл ыйдара, ый хонуга,
хонук чааһа.

Дьизэбэ үллэс,
таһырдыа багдас баар үһү.

Туман

Улуу ытык ыспыт кумабын
ким да кыайан хомуйбат үһү.

Сулустар.

Улуу куйаар кыына солко курдаах үһү.

Кустук

Илиитэ, атаба суох эрээри ойууһут
баар үһү.

ТЫМНЫЫ

IX түүхмэх.

Олонхо

Олонхо дигэн биһиги тугу ааттыбытый?

**Олонхо – дигэн дуолан бухатыырдар
охсуһууларын, мүччүргэннээх
сырыыларын хоһуйар норуот
тылынан айымньытын саамай
улахан, бөдөҥ эпическэй көрүҥэ.**

Олонхо сүрүн идеята тугуй?

Орто дойдуга олохтоох айыы аймабын
туһугар туруулаһан охсуһуу, кинини
араначчылыырга ыңырыы.

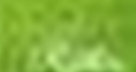

Олонхолоор үксүн хайдах ааттаналларый?

Сүрүн герой аатынан ааттаналлар

**Биһи үйэбитигэр тийэн кэлбит,
олохторун тухары анал стипендия
ылар Ийэ олонхоһуттары ааттаа.**

Д.А. Томская, П.Е.Решетников

Бу 3 геройтан хайалара абааны
бухатыыра буоларый?

1)Күкүрүүр Бөбө

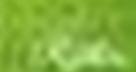
2)Чункунуур Чуура бухатыыр

3)Орулуос Дохсун

Чункунуур Чуура бухатыыр

Эрчимэн Бэргэн ийэтэ кимий?

1) Эбириэлдын хотун эмээхсин

2) Айыы Нуоралдын хотун

3) Кус Хангылы эмээхсин

Эбириэлдын хотун эмээхсин

8 былас суһуохтаах Айталыын Куо
ханнык бухатыыр эдьийэ буоларый?

1) Модун эр соботох

2) Орулуос дохсун

3) Ньургун Боотур

Ньургун Боотур

«Эрчимэн Бэргэн» олонхожо Симэхсин
эмээхсин саана хаһый?

1)70 саастаах

2)80 саастаах

3)100 саастаах

70 саастаах

